מדינה מהירה, דו־מסלולית

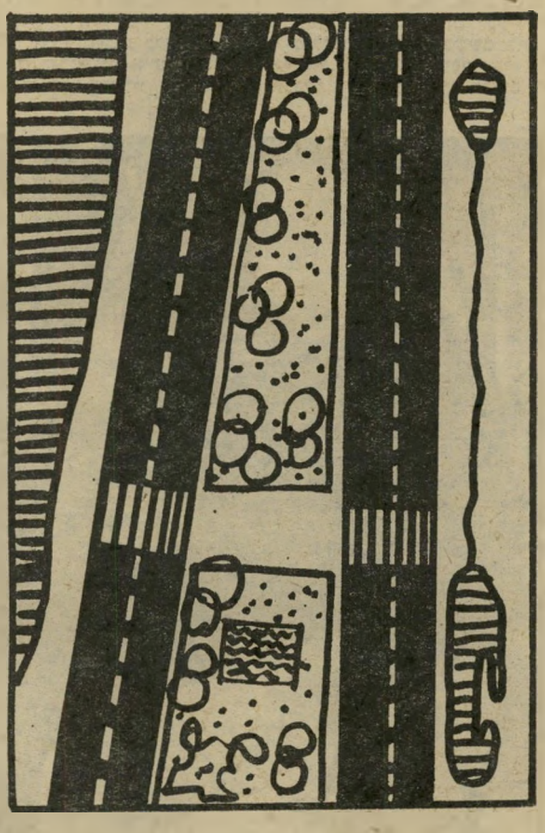

מכל סוגי המדינאים, חביבים על הכותב במיוחד מדינאים־מהנדסים. אלה, בניגוד למדינאים הרגילים, נושאים בראשית שמם את התואר אינג'. שלא כסתם מדינאים, בקיאים האינג'ים בחישובי־כמויות, בתיכנון קונסטרוקציות ובראיית הנולד. כאשר מעמיד האינג' את כישוריו לשירות הלאום, נפתרות חיש־קל כל בעיות החומר והרוח, החברה והמדינה בעזרת סרגל־החישוב ולוח־הלוגריתמים. מדינה סתם, כפול פיי אר בריבוע, היא מדינה מתוקנת. מ.ש.ל.

בין האוטופיות האינג'יניריות הנפוצות באחרונה, בולטת במיוחד תוכנית ספק־מדינית ספק־תחבורתית המכונה „תוכנית השדרה הכפולה", פרי יוזמתו של מרצה בטכניון. תוכנית זו, שעיקריה אומצו על־ידי קבוצות פוליטיות שונות, היא בעצם הפרוייקט התחבורתי הגדול ביותר בארץ, גדול אפילו מ„נתיבי איילון." תוכנית השדרה הכפולה אמורה להפוך את מדינתנו מכביש סוג ב' ומיושן לאוטוסטראדה דו־מסלולית משוכללת, ולפתור אגב כך בעיות דמוגראפיות, ביטחוניות ותעבורתיות.

למי שאינו מכיר את התוכנית, יוזכר בקצרה כי מדובר בסלילת רצף התיישבותי לאורך מיזרח ארץ־ישראל, אשר ישמש במקביל לרצף של מישור החוף כ„שדרה כפולה", או „שידרה כפולה", אשר מטרתה לתת יתר יציבות לדמותה הצנומה של מדינת ישראל כפי שזו נראית במפת ה־4 ביוני 67'.

אותה שדרה תאפשר (וזוהי פרשנות מטעם כותב הטור עצמו) גם זרימה תקינה יותר של התנועה: אלה הנוסעים עים צפונה יסעו בנתיב הימני (המזרחי) ואלה הנוסעים דרומה — בשמאלי, וכך תיפתר בעיית הפקקי־התנועה הכרוניים בגוש דן. בין הנתיבים יישתל דשא רענן, ייתקעו תמרורים מרהיבי־עין, והכפרים הערביים הצומחים כיום פרא באמצע השדרה ייגזמו בצורה אסתטית ותרבותית. שדרה נאה, בטוחה, בטיחותית וביטחונית.

מצוייד במידע זה ובסרגלים מתאימים, ניגש הכותב לשרטט עבור הקוראים את פרטי התוכנית, אלא שכאן, ללא כוונה תחילה, יצר שתי שדרות. לפתע נוכח לדעת כי הנתיב הימני של השדרה הכפולה מוקף משני צדדיו בשדרה כפולה ערבית, איומה ונוראה. מצד אחד הרצף ההתייישבותי הערבי של הרי השומרון, ומן העבר האחר רצף התותחים והטילים של הרי הגילעד ומואב. שדרה בתוך שדרה. טריק אופטי נוסח א ש ר, צייר־התעתועים המפורסם.

הכותב נאלץ לפסול את התוכנית בכאב־לב: שכן הקמת שדרה אחת תקים מייד שדרה שנייה, עויינת. רוח הלוגריתמים לא הביאה בחשבון את הלבן שבין הקווים. אותו לבן, המכונה בשפת המהנדסים „חלל", מאוכלס בחיים באנשים חיים. ואנשים אלה, אינם זקוקים למהנדסים עויינים שיקיפו אותם בשדרות. ואם יהיו מוקפים, יהיו בה־במידה גם מקיפים. בעייה טריגונומטרית המכונה בחיי יום־יום „הבעייה הפלסטינית". כדי לפתור את הבעייה צריך להמציא כמה אכסיומות חדשות. בסרגלי־חישוב בלבד זה לא יילך.

חנוך מרמרי

הרהורים נוגים של ערב סתיו

גל של הרהורים נוגים פוקד לאחרונה את כותב העמוד. אלמלא היה מדור זה מטה־לחמו של הכותב, ייתכן וחיה עליו להניח למכונת הכתיבה, ולצאת לגלות ממושכת.

עייפות כבדה ונוראה מחדשות ומענייני היום, מפרשנות ומוויכוחים, מראיונות וממנחיגים, מתנועות ומהוגי דעות, ממשיחים ומניביאים, מעם וממממשלה, משוטרים ומגנבים, מיחודים וערבים. שום דבר לא מצחיק. כלום לא מרגיז. הכל עזבר על יד האוזן ואין שום חשק להגיב.

גם אין כל התלהבות לרדת על מישהו, על איזה אידיוט או מטומטם או צבוע או שקרן. אין כוח כשביל גזענים וגרפמונים. אין שום סיפוק בירידה שנונה על מישהו וכטפיחות־שכם שלאחר המעשה („וולה, ירדת על המאניאק הזה — קרעת את האמא שלו"). גם חשימחה לאיד איננה מה שהיתה.

נמאס לצעוק „פלסתינאים" או „אפלייה" או „פועלים". יש בזה איזו מונוטוניות מטמטמת. הפלסתינאים ימשיכו לא להיות, הדפוקים ימשיכו להידפק והכותבים ימשיכו לכתוב פאטירות על מקרי־סעד טפיליים.

מורגשת גם עייפות מן הרצון לשעשע, להבריק, להיות שנון, פיקנטי, גם ובוטה — עם עימוד מרהיב וגרפיקה מגוונת. תנו קצת יובש, תנו להיות פלגמאט. תצחקו אצל מישהו אחר. תמציאו בעצמכם את הבדיחות שלכם.

ואולם, אם ימשיך בכל זאת הכותב לנסות להבריק או לשעשע או לתקוף את החארות, הגזענים, הצבועים ושאר הדרעקים, ואם ימשיך לצעוק „פלסתינאים" ו„דפוקים", וגם אם יכניס מפעם לפעם מתחת לחגורה לאיזה עמית למקצוע, הרי זה מטעמי מרנסה. שכן חזקותב גאה כמיסר־העבודה הגבוה שלו וכתמורה הנאותה שהוא מעניק לקוראיו.

אתם אחים אתם?

השבוע, לפני עשרים וחמש שנה (העולם הזה 1.12.76) הופץ כרוז החתום על־ידי מה שנקרא „אנשי־רוח", והקורא „קריאת אחים" למשתתפי מרד הימאים המפורסם להתחזק במילחמתם נגד משטר מושחת ומסואב ונגד מסיתים ומעלילי־עלילות.

למי שלא ראה את הכרוז, הנה הוא שוב:

קריאת אחים לימאים

-ימאים-

אתם שכחתם את ד' הפקודות הכתובי בלילות האפלה הסופלים

אתם הטמונים שוקע אל תוך הנשמה, בשעות את פנים מלי שכחתם

אתם [illegible]

אתם פנימה מתחתם בשתיות, מדוד ואחור לרי שראה ונשמר הגה מלי מי' יצים

אתם [illegible]

אם חברים ביטחונה בקשורים, בכם בקשרי המסאבה מהלחמת, מסרבים ליאשים לשלילות אלה!

התחזקו במלחמתכם!

למיקרא הכרוז היום, ולמראה שמות החתומים עליו — שרובם עודם יושבים בינינו ועודם „אנשי־רוח" — מתבקשת ההשוואה בין הימאים ואחיהם, אז והיום.

ומתבקשת גם השאלה, מי היה חותם על כרוז תמיכה כה נלהב ונשגב בנציגי ועד הסיפונאים שמרדו בהסתדרות, או בעובדי מחלקת הים של קצא"א שהוכו בידי השוטרים, או בשובתי נמל אשדוד או נמלים אחרים? — ייתכן שאנשי רק"ח, סוכני הקרמלין האש"פיסטים. מי עוד? יש היום איזה סופר או משורר או צייר שישתגע ויחתום? כמה מן החותמים הנלהבים של שנות החמישים העלזות היו חותמים היום?

היום קובעים באותה התלהבות ופאתוס כי אותם „קצינים ומלחים פשוטים" הם המחבלים והמהרסים והמחריבים, בגללם יש אינפלציה והדרדרות במשק ובמוסר העבודה ובמוסר בכלל, והדעת אינה סובלת זאת, וככה אי אפשר יותר. ובכלל, מה זה ש„מלח פשוט" (פעם זה נשמע כמעט כאידיאל) יחזיק את המדינה בביצים?

הסיפונאים וקציניהם של היום לא „כוננו צי עברי בלילות העפלה אפלים," אבל הם בחלט עדיין „מזנקים כנחשונים אל הים הסוער ונושאי דיגלנו על פני הימים."

מבין כל חותמי העצומות הנרגשות דאז, לא נמצא היום המשורר שיקשור לחם כתרים. כי המשוררים כבר מזמן מתעסקים בשירה אחרת ואוניות כבר נוסעיות על דיזל ולא על קיטור.

נפש נקיה בגוף נקי

איש אחד היה נקי מאד, כמעט סטרילי. מילדות חונך לרחוץ פירות בקוואדרוספט, לשטוף שיניים במי־חמצן ולהחליף לבנים כל שעה. איש שקרא בספרים כי הסבון הוא ידידו של האדם ואילו מן הזבוב יש להישמר.

הכי גרועים, לדידו של האיש הנקי הזה, היו בתי־השימוש הציבוריים, ואלה היו באמת מלוכלכים וגם הריח שעלה מהם לא היה נעים לאף. כשאיתרע מזלו של האיש הנקי והוא נאלץ להיכנס לבית־שימוש ציבורי, היתה עוברת בו צמרמורת של גועל ובחילה, הן מחמת המראה והן מחמת הסירחון.

וכאשר נגעל אותו אדם נקי מן המתחולל באסלות, הביט בזהירות שמאלה וימינה ואחר־כך חירבן בעדינות על הריצפה. ובחרבנו על הבלאטות סתם את האף בידו, שכן הוא לא יכול לסבול טינופת, האיש הזה, והוא רגיש מאד לריחות.